

2018

Årsberetning PBI Norge

Peace Brigades International Norge

www.pbi.no

01.05.2019

Innledning

Peace Brigades International (PBI) er en internasjonal organisasjon som siden 1981 har jobbet for å beskytte menneskerettighetsforkjempere som på grunn av sitt arbeid for å forsvare menneskerettighetene utsettes for trusler, forfølgelser eller direkte angrep. PBI ledsager et bredt utvalg av aktivister, og har i dag feltprosjekter i Colombia, Guatemala, Honduras, Mexico, Kenya, Indonesia og Nepal.

På oppfordring fra lokale menneskerettighetsorganisasjoner jobber PBIs internasjonale team i områder med konflikt og politisk undertrykkelse. Arbeidet legger til grunn at samfunnsendringer kommer innenfra. PBI bidrar til å skape et rom hvor frykten og undertrykkelsen blir mindre og arbeidet for menneskerettigheter kan styrkes.

PBI blander seg ikke inn i hvordan organisasjonene vi ledsager skal drive sin virksomhet eller hva de skal mene, men tilbyr organisasjonene og enkeltpersoner beskyttelse. Det gjør vi gjennom politisk, fysisk og moralsk ledsagelse.

PBI har en internasjonal struktur, hvor landegrupper, sentralledd og feltprosjekter er av gjensidig viktighet for at modellen for beskyttende ledsagelse skal fungere. PBI har i dag landegrupper i 15 land, hvor Norge er en av dem. Landegruppene har fire hovedoppgaver knyttet til arbeidet med å beskytte menneskerettighetsforkjempere i landene der PBI har prosjekter:

- 1) å bygge støttenettverk som en del av den politiske beskyttelsen;
- 2) å drive informasjonsarbeid om menneskerettighetssituasjonen i prosjektlandene;
- 3) rekruttering, opplæring og oppfølging av ledsagere og frivillige;
- 4) å sikre finansiell støtte og organisatorisk stabilitet.

Som del av denne årsberetningen inkluderes også et sammendrag av PBIs arbeid i Colombia, da PBI Norges arbeid er tett knyttet til arbeidet i Colombia og en stor del av den finansielle støtten til PBIs prosjekt i Colombia støttes av Det norske utenriksdepartementet, via PBI Norge. Et sammendrag av PBIs arbeid i Colombia inkluderes derfor som et punkt 5 i denne årsberetningen.

1. Arbeid med å bygge opp og opprettholde støttenettverk

PBIs arbeid med å beskytte menneskerettighetsforkjempere baserer seg på eksistensen av et internasjonalt nettverk av støttespillere, samt mobilisering av dette i kritiske perioder. PBI Norge har i 2018 fokusert på å organisere besøk fra ledsagede menneskerettighetsforkjempere, samt kontinuerlig nettverksarbeid.

1.1 Besøk fra ledsagede menneskerettighetsforkjempere

PBI Norge organiserer besøk fra representanter fra ledsagede organisasjoner som er på rundreise i Europa. Målet er å styrke oppmerksomheten om de ledsagedes situasjon og legge til rette for at de ledsagede skal kunne utføre politisk påvirkningsarbeid og skape nettverk. I forbindelse med besøkene organiserer PBI Norge møter med støttenettverket og andre relevante aktører og presse, og holder arrangementer. I denne perioden har PBI Norge invitert to colombianske menneskerettighetsforkjempere til Norge, og organisert programmet deres her.

Erika Gomez: I april mottok PBI Norge besøk fra Erika Gomez, representant fra organisasjonen *The Permanent Committee for Human Rights (Comite Permanente por los Derechos Humanos-CPDH)*, som jobber med å beskytte menneskerettigheter og finne fredlige løsninger på konflikten i Colombia. I løpet av sitt opphold i Oslo arrangerte vi følgende agenda: Intervju med Radio Latin-Amerika, deltagelse på programmet FEMINA i Radio Latin-Amerika, møte med Colombiaforum, møte Det Norske menneskerettighetsfondet (NHRF), intervju med magasinet Utrop, møte med seksjon for fred og forsoning i UD, og møte med organisasjonen *Fred i Colombia*. Et intervju skrevet av Monica Orejuela ble også publisert i [Klassekampen](#).¹

Foto: Mónica Orejuela

Foto: Ingunn Elisabet Bjørnstad

Carlos Fernandez: I oktober mottok PBI Norge besøk fra Carlos Fernandez, representant fra organisasjonen CIJP (*Comisión Intereclesial de Justicia y Paz*), som jobber med samfunn av ofre for konflikten i som krever sine rettigheter i ulike deler av Colombia. I løpet av hans opphold i Oslo arrangerte vi følgende agenda: deltagelse i panel på arrangementet [Shrinking Space for Civil Society and Human rights defenders](#) på Globaliseringskonferansen,² møte med Seksjon for Fred og Forsoning i Utenriksdepartementet, og deltagelse i et panel på konferansen [Sammen for fred i Colombia](#)³, arrangert av Colombiaforum.

¹ [Les artikkelen her.](#)

² Mer om arrangementet [her.](#)

³ Mer om arrangementet [her.](#)

1.2. Nettverksarbeid

Som en integrert del av PBIs politiske ledsagelse inngår landegruppenes arbeid med å bygge og opprettholde et støttenettverk av organisasjoner og støttespillere i Norge. Vi har i 2018 fortsatt vårt nettverksarbeid gjennom deltagelse i Colombiaforum, Mellom-Amerikaforum og Norges Fredsråd/Norges Fredshus, samt hatt møter med andre organisasjoner i forbindelse med konkrete besøk fra menneskerettighetsforkjempere og organisering av arrangementer:

Colombiaforum: PBI Norge har i 2018 fortsatt samarbeidet med Colombiaforum som en plattform for felles påvirkningsarbeid for Colombia-orienterte organisasjoner i Norge. I tillegg til regulære organisasjonsmøter har PBI Norge sammen med de andre organisasjonene deltatt i aktiviteter for påvirkningsarbeid ovenfor norske myndigheter. Særlig kan vi nevne at tok initiativ til og forfattet et fellesbrev fra forumet i forkant av Erna Solbergs besøk til Colombia. PBI Norge formidlet også våre kvartalsrapporter om menneskerettighetssituasjonen i Colombia til Colombiaforum, og samlet inn underskrifter til et brev til den Interamerikanske menneskerettighetsdomstolen- og kommisjonen vedrørende den forverrende sikkerhetssituasjonen til innbyggerne i Fredsamfunnet San José de Apartadó.⁴

Mellom-Amerikaforum: Gjennom Mellom-Amerikaforum har PBI Norge mulighet til å utvide sitt støttenettverk for prosjektlandene Mexico, Guatemala og Honduras. Vi har hittil hatt begrensede muligheter til å prioritere dette forumet, men har i 2018 deltatt på et møte og ellers holdt oss oppdatert på aktiviteten i forumet via mail.

Norges Fredsråd og Fredshuset: PBI Norge er medlemsorganisasjon i Norges Fredsråd og har i 2018 hatt sitt kontor på Fredshuset. Ved årsskiftet 2017/2018 flyttet Fredshuset fra 7. etasje til 4. etasje i Møllergata 12, Oslo. PBI Norge deltok på Fredsrådets årlige representantskapsmøte, samt andre møter som har omhandler kontor og samarbeid. PBI Norge har i 2018 avholdt både styremøter og medlemsmøter på Fredshuset.

Andre organisasjoner: I tillegg til disse faste nettverkene av organisasjoner, har PBI Norge opprettholdt kontakt med flere andre organisasjoner i Norge i forbindelse med arbeidet med lobby og nettverksbygging, som Amnesty, Menneskerettighetsfondet, og International Society for Health and Human Rights (ISHHR) Human Rights and Health Conference.

1.3 Aktiveringer av støttenettverket

I kritiske perioder for menneskerettighetsforkjemperne i prosjektlandene aktiverer PBI sitt internasjonale støttenettverk, for å øve internasjonalt press og skape internasjonal oppmerksomhet om menneskerettighetsforkjempernes situasjon. Ved en aktivering mobiliserer PBI Norge sine støttenettverk og sprer informasjon om hendelsene via sine kanaler. I mai sendte PBI Guatemala ut en melding om å aktivere støttenettverket på grunn av sikkerhetssituasjonen til tre ledsagede organisasjoner: "f 'New Day' Ch'orti' Campesino Central Coordinator" (CCCND), "The Peaceful Resistance of Cahabón", og "The Verapaz Union of Peasant Organisations" (UVOC). PBI Norge videresendte bekymringen gjennom sine kanaler, og oppnådde å informere miljøer i Norge som jobber i og for Guatemala om en situasjon som vanligvis ikke får mye oppmerksomhet, og bidro på den måten til det internasjonale presset som førte til at både FNs Høykommissær for MR og FNs Spesialrapportør for Urfolk angasjerte seg.⁵

⁴ [Brevet kan leses her.](#)

⁵ [Les mer om resultatene av aktiveringen i PBI Guatemalas årlige rapport 2018.](#)

2. Informasjonsarbeid

PBIs modell for internasjonal beskyttende ledsagelse forutsetter at PBIs landegrupper er synlige i deres respektive land og driver et aktivt informasjonsarbeid. Dette for å heve den offentlige profilen til menneskerettighetsforkjemperne generelt og de vi ledsager spesielt. Modellen PBI bygger arbeidet sitt på sier at en høy offentlig profil, sammen med de andre delene av ledsagermodellen, vil gjøre angrep på menneskerettighetsforkjemperne mer risikabelt for potensielle overgripere. Å øke oppmerksomhet og kunnskap om menneskerettighetssituasjonen i landet er en del av dette arbeidet.

2.1 Møter, seminarer og foredrag

PBI Norge har i løpet av 2018 arrangert og bidratt på 5 seminarer og foredrag:

1) **“Miljø- og landrettighetsforkjempere under angrep”**, mars. PBI Norge holdt foredrag på arrangement under Menneskerettighetsuka, arrangert av Amnesty International. 40 deltagere.

2) **Åpent møte**, mars, i anledning besøket fra menneskerettighetsforkjemperen Erika Gomez (CPDH), Colombia.

Foto: Ingunn Elisabet Bjørnstad

3) **Introduksjonsseminar**, september: Informasjonsmøte om PBI og orientering om hvordan frivillige kan bli ledsagere i PBIs feltprosjekter.⁶

4) **«Sammen for fred i Colombia»**, oktober. En rekke organisasjoner fra Colombiaforum (Caritas Norge, Det norske menneskerettighetsfond, Flyktningshjelpen, FOKUS, Forum for Utvikling og Miljø, Karibu Foundation, Latin-Amerikagruppene i Norge, LO, Magdalena-Norway, NorLARNet, Norsk Folkehjelp, PBI Norge, Redd Barna, Regnskogfondet, SAIH, SOS-barnebyer, Støttegruppen for Fred i Colombia) organiserte årets seminar om fredsprosessen i Colombia på Kulturhuset i Oslo. Konferansen var den femte konferansen av sitt slag der målet er å hente fram analyser og perspektiver på fredsprosessen, samt å involvere det norske sivilsamfunnet i nye bidrag til fredsbyggingen i Colombia. Nøkkeltalere fra Colombia og Norge ledet an diskusjonen rundt sentrale temaer om menneskerettigheter, politisk deltakelse, land og territorium, miljø og utviklingsmodeller. I panelet satt blant annet Carlos Fernandez fra CPDH, ledsaget av PBI i Colombia, og invitert til Norge av PBI Norge. På seminaret deltok ca 100 personer.⁷

⁶ Mer om arrangementet [her](#).

⁷ Mer om arrangementet [her](#).

5) Globaliseringskonferansen: Shrinking Space for Civil Society and Human rights defenders, oktober. Arrangement i samarbeid med Karibu, LAG og SAIH, for å sette fokus på den kritiske situasjonen til menneskerettighetsforkjempere verden over. Menneskerettighetsforkjempere, miljøvernsaktivister, lokalsamfunnsledere og studentaktivister over hele verden blir utsatt for forfølgelse, vold, overvåkning, og kriminalisering. Dette er ingen nyhet, men det er økende bekymring om at sosiale bevegelser og sivilsamfunnets handlingsrom både internasjonalt og lokalt blir stadig mindre, gjennom de nevnte undertrykking-strategier, og gjennom administrative og økonomiske hinder. Til arrangementet samlet vi aktivister fra ulike deler av verden og representanter fra internasjonale organisasjoner for å belyse dette fra et globalt så vel som fra et lokalt nivå. Spørsmål som ble diskutert av panelet var: Hvilke erfaringer har aktivister fra ulike deler av verden? Hvordan fortsetter man å jobbe til tross for undertrykkelsen? Og hvordan kan aktivister, sivilsamfunnsrepresentanter og menneskerettighetsforkjempere fra ulike deler av verden jobbe sammen for å skape forhold som bevarer og utvider handlingsrommet til seg selv og andre? I panelet deltok Carlos Fernandez fra CPDH, ledsaget av PBI i Colombia og invitert av PBI Norge. Ca 50 personer deltok.⁸

Foto: Ingunn Elisabet Bjørnstad

⁸ Mer om arrangementet [her](#).

2.2 Presseoppslag, intervjuer og artikler

Vi har også i 2018 arbeidet for å nå ut i media i anledning besøk fra menneskerettighetsforkjempere til Norge, og spesielt om menneskerettighetssituasjonen i Colombia. PBI Norge har i løpet av 2018 hatt følgende presseoppslag:

- Intervju Radio Latin-Amerika i programmet FEMINA 14 mars, med Erika Gomez fra CPDH.
- Intervju av Erika Gomez (CPDH) 14 mars som ble publisert i Klassekampen 24 mai. Skrevet av Monica Orejuela og Yngvild G. Torvik.⁹
- Internt intervju av Erika Gomez (CPDH), 17 mars, for publisering på nettsidene til PBI Norge.
- Intervju til magasinet *Utrop* av Erika Gomez (CPDH), 17 mars.
- Artikkel "Miljø- og landrettighetsforkjempere under angrep" trykket i Amnesty Internationals hefte, den 18 mars. Distribuert under MR-Uka.
- Kronikk i Dagbladet 25 september, om hvordan en Fredspris til det globale fellesskapet av menneskerettighetsforkjempere ville være en viktig anerkjennelse og bidra til økt beskyttelse. Skrevet i samarbeid med Det Norske Menneskerettighetsfondet, Rafto Foundation for Human Rights, Helsingforskomiteen og Human Rights House Foundation.¹⁰

2.3 Nyhetsbrev, sosiale medier og nettside

PBI Norge har fortsatt vårt infoarbeid gjennom nyhetsbrev, sosiale medier, og nettside. Vi har sendt ut nyhetsbrev jevnlig for å informere om kommende arrangementer og menneskerettighetssituasjonen i prosjektlandene. PBI Norge har oppdatert egen hjemmeside (www.pbi.no) med informasjon fra prosjektlandene og egne artikler og innlegg, og har svart på henvendelser via hjemmesidens kontaktskjema. Vi har brukt Facebookgruppen "PBI Norge" aktivt for å spre informasjon om arrangementer, menneskerettighetsrapporter og hendelser fra prosjektlandene.

⁹ [Les artikkelen her.](#)

¹⁰ [Les kronikken her.](#)

3. Rekruttering, opplæring og oppfølging av ledsagere og frivillige

PBI Norge har fortsatt å utlyse informasjon om søknadsprosessen til våre prosjekter aktivt for å få søkere i perioden, og har gitt personlig oppfølging gjennom samtaler og møter med de som kontakter oss med interesse for å involvere seg i vårt arbeid. Fire interesserte søkte om å bli ledsagere i PBIs feltprosjekter i løpet av året, hvorav én ble tatt opp til prosjektet i Mexico. Vi har i perioden arrangert 1 informasjons- og rekrutteringsmøte.

Foto: Carmen Jordá Oltra

4. Sikre finansiell støtte og organisatorisk stabilitet

For å sikre organisasjonens stabilitet er det viktig at landegruppene kontinuerlig jobber med å søke om midler, men også videreutvikle organisasjonen mot større grad av organisatorisk stabilitet. En av kjerneoppgavene til landegruppene er her å sikre et stabilt styre og en frivillig medlemsgruppe, som hjelper til med å utvikle støttenettverk, informere om organisasjonen og de ledsagede organisasjonene og å ta imot besøk fra menneskerettighetsforkjempere.

4.1 Organisasjon og styret

Styreformen er den samme som tidligere, med møter 4 ganger i året.

Styrets sammensetning 2018: Leder: Halvard Hjermundrud, Nestleder: Ingunn Bjørnstad, øvrige styremedlemmer: Fredrik Heldal, Kaja Wilse, Guro Engstøm Nilsen, Nina Luhr, Radineh Omrani.

Vara: Christian Armando Clemetsen og Trine Kjaer Christensen.

En annen viktig oppgave under organisatorisk stabilitet, er kontakten mellom landegruppene, prosjektene og det internasjonale sekretariatet. PBI Norge har gjennom 2018 opprettholdt jevnlig kontakt med andre deler av PBI internasjonalt gjennom skype-møter, via mail, og rapporteringer.

PBI Norge er representert i flere av PBIs internasjonale organer, som Advocacy Working Group (AWG) og PBIs internasjonale råd (styremedlem med observasjonsstatus).

PBI Norge har i 2018 gjennomført årsmøte, samt arbeidsmøter for daglig leder og de frivillige.

Foto: Ingunn Elisabet Bjørnstad

4.2 Ansatte

Christian Clemetsen vikarierte som fungerende daglig leder i en 20% stilling de to første månedene av året, støttet av styreleder Halvard Hjermundrud i en 10% stilling. Deretter har Ingunn Elisabet Bjørnstad vært ansatt som daglig leder i en 25% stilling resten av året. Utover dette har vårt arbeid vært basert på frivillighet.

4.3 Finansiering

Bidragsgivere har i 2018 vært: Utenriksdepartementet, Norges Fredsråd (Opplysningsarbeid for fred, gjennom Utenriksdepartementet), og medlemmer.

- Søknaden om delfinansering til UD om 3 000 000 for 2018 og 2019 ble innvilget. 1 300 000 kr ble sendt til PBI Colombia mens 200 000 kr ble brukt til PBIs arbeid i Norge i 2018. PBI Norge er hovedansvarlig for oppfølgingen av avtalen mellom UD og PBI.
- Søknad om 200 000 kr via Norges Fredsråd til Opplysningsarbeid for fred (OFF). Av disse ble 40 247 kr innvilget (periode mai 2017-mai 2018).
- Medlemskontigenter: kr 1700.

Regnskapsfører er Ingvill Tømt, og ekstern revisor er Lars-Erik Moltzau.

5. PBl's arbeid i Colombia i 2018

Over to år har gått siden fredsavtalen mellom colombianske myndigheter og geriljagruppen FARC ble signert. På noen punkter har implementeringen gått fremover, og 2018 var året FARC deltok for første gang i et nasjonalt valg som et politisk parti. På andre punkter ser man få resultater av fredsavtalen. 155 sosiale ledere har i 2018 blitt registrert drept, og mangelen på sikkerhetsgarantier for menneskerettighetsforkjempere fortsetter å true freden i landet. Ivan Duque Marquéz ble valgt som president i juni, og fredsprosessen har vært preget av dette. Fredssamtalene med geriljagruppen ELN brøt sammen i januar 2019, etter en periode med uenigheter mellom partene.¹¹

PBI har betraktelig økt sin ledsagelse i Colombia i 2018, grunnet en økning i henvendelser fra menneskerettighetsforkjempere og en generelt forverret sikkerhetssituasjonen for menneskerettighetsarbeid. Særlig har PBI økt arbeidet med å styrke de ledsagede organisasjonenes sikkerhetsrutiner og psykososial oppfølging av mennesker som lever med frykt og trusler. I tillegg har PBI Colombia mottatt 13 nye henvendelser om ledsaging. Dette er et uvanlig høyt tall, da PBI normalt mottar 1-2 nye henvendelser i året, og illustrerer den allarmende situasjonen til menneskerettighetsforkjempere i landet.

PBI Colombia arbeider etter en modell for beskyttende ledsagelse som inkluderer (a) fysisk ledsagelse og internasjonal observasjon i felt, (b) politisk påvirkningsarbeid i og utenfor Colombia, (c) produksjon og spredning av informasjonsmateriell, og (d) organisering av seminarer og workshops for å styrke de ledsagede organisasjonenes egne sikkerhetsrutiner og frykthåndtering. Under følger en kort oppsummering av aktiviteter i 2018 for hvert av arbeidsområdene:

(a) Fysisk ledsagelse og internasjonal observasjon i felt

I løpet av 2018 har PBI Colombia totalt ledsaget 28 organisasjoner, individer og samfunn. 20 ledsagere har utført totalt 264 ledsagelser, noe som utgjør en økning på 19% sammenlignet med 2017. I tillegg har PBl's ledsagere foretatt 330 møter med menneskerettighetsforkjemperne og besøk til deres kontorer for å synliggjøre den internasjonale tilstedeværelsen.

Organisasjoner, lokalsamfunn og individer ledsaget av PBI Colombia i 2018: Inter-Church Justice and Peace Commission (CIJP), Regional Corporation for the Defence of Human Rights (CREDHOS), José Alvear Restrepo Lawyers' Collective (CCAJAR), Political Prisoners Solidarity Committee (FCSP), Peace Community of San José de Apartadó, Corporation Judicial Freedom (CJL), Luis Carlos Pérez Lawyers' Collective (CCALCP), Peasant Farmer Association of the Cimitarra River Valley (ACVC), Social Corporation for Community Advice and Training Services (COS-PACC), Association for Social Research and Action (NOMADESC), Red de Defensores y Defensoras de Derechos Humanos (dhColombia), Equipo Jurídico Pueblos (EJP) Claudia Julieta Duque (journalist), David Ravelo, Humanidad Vigente, Magdalena Medio Victim's Association (ASORVIMM), "Nydia Erika Bautista" Foundation for Human Rights (FNEB), Humanitarian Action Corporation for the Coexistence and Peace of Northeast Antioquia (CAHUCOPANA), Association of Agroecological and Mining Fraternities of Guacomó

¹¹ Mer om konteksten på side 12-15 i [PBI Colombias årlige rapport 2018](#).

(AHERAMIGUA), Permanent Committee for the Defence of Human Rights (CPDH).

I PBI Colombias årlige rapport 2018 finnes utfyllende informasjon om emblematiske ledsagelser som PBI har utført i løpet av året.¹²

(b) Politisk påvirkningsarbeid i og utenfor Colombia

PBIs politiske påvirkningsarbeid utføres på to nivåer: jevnlig kommunikasjon med sivile og militære myndigheter i Colombia for å bedre sikkerheten til menneskerettighetsforkjemperne vi ledsager, og det internasjonale nettverket som muliggjør en spredning av informasjon og en utvidelse av menneskerettighetsforkjempernes egne nettverk. 73% av organisasjonene som PBI ledsager sier at de i større grad opplever at lokale myndigheter hører på dem når de er ledsaget av PBI, og 90% sier at PBI har bidratt til at de har fått muligheten til å bygge sitt eget internasjonale nettverk.

Det ble totalt gjennomført 275 møter for politisk påvirkning i 2018, herunder møter med representanter for det sivile samfunn i Colombia, Europa og USA; diplomatkorpsset, samt sivile og militære myndigheter i Colombia. I tillegg ble det organisert 7 «speaking tours» til Europa og USA, hvor menneskerettighetsforkjempere selv kunne fortelle om sitt arbeid. I tillegg ble det organisert 10 møter og besøk mellom diplomatkorpsset og de ledsagede organisasjonene i felt.¹³

(c) Produksjon og spredning av informasjonsmaterieil

For å synliggjøre arbeidet til menneskerettighetsforkjemperne har PBI Colombia i 2018 også videreformidlet historier fra felt og analyser av menneskerettighetssituasjonen i landet på nettsiden www.pbicolombia.org (147 000 besøk), delt fotohistorier på plattformen *Smugmug* (111 000 besøk) og delt videoer på youtube (214 500 besøk).

I anledning 20-års jubileet for FNs erklæring for menneskerettighetsforkjempere, lanserte PBI en kampanje for å sette søkelys på sikkerhetssituasjonen til organisasjonene PBI ledsager. I tillegg lanserte PBI en kampanje om situasjonen til kvinnelige menneskerettighetsforkjempere på Youtube ([#NosotrasDefensoras](https://www.youtube.com/hashtag/NosotrasDefensoras)), men en rekke video-intervjuer. Den mest leste publikasjonen i 2018 var rapporten [«Land: culture and conflict»](#) som omhandler problematikken rundt mangelen på tilgang til jord i Colombia.

(d) Organisering av seminarer for å styrke sikkerhetsrutiner og frykthåndtering

I denne delen av PBIs arbeid i Colombia fasiliteter PBI seminarer som omhandler beskyttelsestiltak, digital sikkerhet og psykososial sikkerhet, men også nettverksbygging på tvers av organisasjoner og plattformer. Et eksempel på det siste er «Escuelas de Memoria» hvor grupper av ofre for konflikten møtes for å skape en felles forståelse av historien og konflikten. I løpet av 2018 ble det gjennomført 35 seminarer og workshops, hvor totalt 786 personer deltok. Dette er en økning på 20% siden 2017. I 2018 har PBI Colombia hatt et særlig fokus på kvinner i disse seminarene, og den problematikken kvinnelige menneskerettighetsforkjempere spesielt møter på i sitt arbeid i Colombia.¹⁴

¹² Se s 17-23 29 i [PBI Colombias årlige rapport 2018](#) for beskrivelser av ledsagelser.

¹³ For utfyllende informasjon om konkrete møter, uttalelser, og organiseringa av eventer og besøk i felt, se side 24-29 i [PBI Colombias årlige rapport 2018](#).

¹⁴ Mer om PBIs psykososiale arbeid på siden 34-37 i [PBI Colombias årlige rapport 2018](#).

PBI Norge takker alle bidragsytere og samarbeidspartnere for støtten gjennom 2018, og ser frem til videre samarbeid.